

Lidköpings
kommun

Policy

FÖR LIDKÖPINGS KOMMUNS SKOG OCH
NATURMARK

Dokumentinformation

Fastställt av:	Kommunfullmäktige
Fastställt, datum:	2026-03-23
Dokumentsansvarig:	Sektor samhälle
Ansvarig för revidering:	Områdeschef Strategisk planering
Gäller för:	Lidköpings kommun
Gäller till, datum:	Tillsvidare

Innehållsförteckning

Dokumentinformation.....	2
Skogsskötsel	4
Biologisk mångfald	5
Sociala värden.....	6
Kulturbänsyn	7
Klimatanpassning	7
Klimatförbättrande åtgärder.....	7
Ekonomi	8

Skogsskötsel

Kommunens skog ska brukas med hyggesfria metoder. Intäkter från skogsbruket ska i hög grad återinvesteras i skogen och skogsskötseln för att främja sociala värden, biologisk mångfald och klimatanpassning.

Hyggesfri skötsel innebär inte att all skog kan och kommer vara fullskiktad. En bredd av hyggesfria metoder, såsom skärmställning, luckhuggning och blädning ska användas och anpassas till ståndort och förutsättningar. Alla metoder som ryms inom Skogsstyrelsens definition för hyggesfritt skogsbruk kommer behöva beaktas. En generell inriktning är att fuktiga marker främst brukas med blädning och friska till torra marker med luckhuggning och skärmställning.

Kommunen ska vara certifierad enligt FSC-, PEFC- och Plockhuggets-skogsbruksstandard. Certifieringen såväl som Skogsstyrelsens målbilder för god miljöhänsyn ska ses som en lägsta baslinje för hur skogsbruket ska bedrivas i Lidköpings kommun.

Kommunens skog är till för kommunens invånare och ska brukas och skötas på ett sådant sätt att mångfalden av värden och ekosystemtjänster utvecklas och bevaras för kommande generationer.

Brukandet ska leda till långsiktigt hållbara sociala, ekologiska och ekonomiska värden.

Kommunen ska miljömässigt vara ett föredöme och har motsvarande förväntningar på entreprenörer och leverantörer som utför arbete åt oss. De som arbetar med att förvalta skogen ska ha tillräckliga kunskaper för att kunna se, bevara och utveckla dess olika värden utifrån kommunens målbild.

Det finns ett stort behov av forskning kring hyggesfritt skogsbruk. Kommunen är positivt inställd till att upplåta mark för skogliga fältförsök knutna till hyggesfritt skogsbruk.

Kommunen ska aktivt bevaka möjligheter till förvärv av tätortsnära skogsfastigheter för att trygga samhällets tillväxt, habitatnätverk, kulturvärde, rekreation och friluftsintrasse.

Skog och skogbeväxt naturmark ska omfattas av en skogsbruksplan och tilldelas ett mål för skötseln, en så kallad målklass. Målklasserna som skogen delas in enligt är produktion med generell miljöhänsyn (PG), produktion med förstärkt miljöhänsyn (PF), naturvård orörd (NO), naturvård skötsel (NS) och Skötsel för sociala värden (SS). Målklassen PG används endast i undantagsfall i tätortsnära skogar. Till tätortsnära skog räknas skog som ligger inom 800 meter från tätort.

Naturlig föryngring ska nyttjas i hög grad där ståndortsförutsättningarna medger detta. Plantering kan exempelvis tillämpas i områden med högt rekreativvärde för att korta ner föryngringsfasen eller i svårföryngrade områden.

Där markberedning behövs för att säkerställa återväxt ska skonsamma markberedningsalternativ användas, genom exempelvis högläggning eller riktad markberedning med grävmaskin.

Planering av skogliga skötselåtgärder ska ske på barmark.

Alternativt brukande av skogsmarken, som exempelvis skogsbete eller anläggande av skogsträdgårdar uppmuntras i områden där det kan förhöja naturvärden eller sociala värden.

Biologisk mångfald

Kommunen ska vara en föregångare i arbetet med biologisk mångfald. Andelen frivilliga avsättningar och formellt avsatt skog ska öka till 30 % (Utgångsläge 12,37 %).

Död ved är en viktig struktur och indikator för biologisk mångfald. Kommunen bör aktivt arbeta med att öka volymen av död ved i skogen, samt informera om dess betydelse för att skapa en acceptans från allmänheten. Andelen död ved ska öka till 20 skogskubikmeter per hektar (Utgångsläge 4 m³sk/ha).

Andelen grova träd (≥ 40 centimeter i brösthöjdsdiameter) ska öka över tid genom att grova träd aktivt sparas vid åtgärder.

Blandskog är både viktigt ur ett klimatanpassningsperspektiv och ett mångfaldsperspektiv. Lövträd ökar habitatheterogeniteten, vilket i regel ökar funktionell mångfald och artantal. Andelen lövskog ska öka till 30 % (Utgångsläge 17 %).

I kommunens skogar ska inte några främmande trädslag, så kallade exoter planteras. Bestånd och träd som inte räknas som inhemska ska avvecklas och ersättas av inhemska trädslag.

Extra hänsyn tas till äldre och kulturpåverkade träd vilka genom frihuggning kan ges förutsättningar att leva vidare och utvecklas.

Naturliga vatten- och våtmarksmiljöer och deras funktioner ska skyddas vid skötselåtgärder. Träden i vattenmiljöernas kantzon påverkar lokalklimatet i vattnet genom beskuggning och trädens förna ger förutsättningar för den biologiska mångfalden i vatten och våtmarker. I kantzoner finns utrymme för en naturvårdande skötsel för att utveckla och förbättra de biologiska

värdena och kantzonens funktioner. Ambitionen för vattenhänsyn tydliggörs genom användandet av Blå målklasser. De fyra målklasser som används är: Vattenmiljö med generell vattenhänsyn (VG): Vatten med låga naturvärden och låg känslighet.

Vattenmiljö med förstärkt hänsyn (VF): Vatten med förstärkt ambition om att utveckla naturvärden.

Vattenmiljö med särskilda åtgärder (VS): Vatten med höga värden som är starkt påverkat och där särskilda åtgärder krävs.

Vattenmiljö orört (VO): Vatten med höga naturvärden och hög känslighet.

Den blå målklassen ska anges i skogsbruksplanens kartor och en beskrivning av vattenhänsynen ska upprättas. I beskrivningen ska åtgärdsförslag för ingå.

Sociala värden

I tätortsnära skog ska rekreationsintresset vara prioriterat. Den tätortsnära skogen bör variera i struktur och trädslagsblandning för att tillfredsställa medborgarnas olika önskemål kring rekreationsvärden. Naturliga variationer bevaras eller förstärks för att skapa en mer varierad natur. Stigar och leder ska vid skogsskötselåtgärder varaktigt märkas ut med hänsynsstubbar.

God tillgänglighet ska eftersträvas, och målbilden är att kommuninvånarna ska nå en skog inom 800 meter från sin bostad. Därför finns behov av att minska negativ påverkan av fysiska barriärer. Trafiksäkerhetsåtgärder för gång och cykel som minskar påverkan från fysiska barriärer premieras.

Kommunen ska verka för att tillskapa leder för att underlätta för personer med funktionsvariationer att ta sig ut i naturen och det bör finnas minst en tillgänglighetsanpassad led på kommunens skogsinnehav.

Skötseln i tätortsnära skog ska bidra till att människor känner sig trygga och säkra. Inom en buffertzona om 30 meter (15 meter på respektive sida) kring motionsspår samt gång- och cykelbanor eftersträvas ett genomskiktigt busk- och trädskikt. I skog inom buffertzonen där det finns en naturlig skiktning i höjd, blandning i ålder och mix av täta och öppna partier föreligger sällan något åtgärdsbehov. Åtgärder för att skapa genomskiktighet fokuseras på unga, täta, enskiktade bestånd där träden är under 10 meter höga.

Skogskänsla och variationsrikedom ska eftersträvas. Riskträd längs leder bedöms av trädspecialist och åtgärdas vid fara.

Många förskolor och skolor nyttjar de tätortsnära skogarna till så kallade skolskogar. Dessa utgör barnens uterum och används regelbundet till undervisning och lek. Skötsel och åtgärder inom 50 meter från en utpekad

basplats planeras i samråd med barn och personal från berörd förskola eller skola. Skötseln baseras på målgruppens behov, men variation och säkerhet bör vara tongivande.

Kulturahänsyn

Den hänsyn som gäller vid trakthyggesbruk gäller också vid användande av hyggesfria metoder. Forn- och kulturlämningar ska vid skogsskötselåtgärder varaktigt märkas ut med hänsynsstubbar. Toppen kan läggas åt sidan (inte på själva lämningen) för att på så sätt tillgodose behovet av död ved och signalerar på så vis även en gräns som inte ska passeras med maskin.

Träd som står på en lämning och riskerar att skada denna bör tas bort. Detta gäller inte träd som klassas som biologiskt kulturarv då dessa är en del av kulturmiljön. Det kan exempelvis vara hamlade träd (träd som tidigare beskurits i syfte att få foder till djuren), träd i odlingsrösen eller vårdträd (större träd som stått på gårdsplaner).

Klimatanpassning

Skogsbestånden ska ståndortsanpassas utifrån de förutsättningar som råder på växtplatsen.

Blandbestånd med större lövinslag är ofta mer motståndskraftiga mot storm, skogsbrand, skadegörare eller andra oförutsägbara händelser som förväntas öka i ett förändrat klimat. Att öka andelen lövskog är positivt ur klimatanpassnings-synpunkt. Andelen lövskog ska öka till 30 % (utgångsläge 17 %).

Klimatförbättrande åtgärder

Kommunens skog ska ses som ett kolförråd som kan användas i arbetet med att begränsa klimatförändringarna. Genom att skogen fortsatt brukas finns även en utbyteseffekt från de produkter som tillverkas av skogsråvara där dessa ersätter användandet av fossila ämnen. Med förlängda omloppstider kan skogens kolförråd också öka. En generell målbild är att omloppstiden ska förlängas med 10% utifrån ståndortens förutsättningar.

Ingen nydikning av torvmarker ska tillåtas. Diken på torvmarker bör inte underhållas, med undantag för diken som är strategiskt viktiga för att hantera dagvatten eller del av markavvattningsföretag.

Skogsgödsling ska inte utföras.

Att öka andelen skog som avsätts frivilligt eller formellt är ett effektivt sätt att öka skogens kolsänka på kort sikt. Andelen frivilliga avsättningar och formellt avsatt skog ska öka till 30% (Utgångsläge 12,37%).

Ekonomi

Begreppet ekonomiska värden utökas till att inte bara innefatta virkesvärde utan även ekonomiska värden som inte är direkt monetära. Värdet av ekosystemtjänster som exempelvis en förbättrad folkhälsa, förhöjd boendekvalité, klimatförbättrande åtgärder inryms i detta begrepp.

Intäkter från kommunens skogsbruk återinvesteras i hög grad i skogen och skogsskötseln för att möjliggöra åtgärder som gynnar rekreation, klimatanpassning och biologisk mångfald. Exempelvis kan pengarna användas för att förbättra infrastruktur för det rörliga friluftslivet, för naturvårdsprojekt eller för att möjliggöra avsättningar.